

РИЗИК-УПРАВЛІННЯ ЯК НОВИЙ ЕТАП У РОЗВІТКУ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ РИЗИКІВ

Недайкаш В.В.

*Науковий керівник: Бабайлов В.К., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

У останні десятиріччя постійно зростає інтерес до ризик-менеджменту. Існує й значний прогрес у розвитку, розробці методик ризик-менеджменту. Однак, й досі існують значні помилки у розумінні природи ризиків і використанні засобів управління в умовах ризиків.

Так, до останнього часу існувало уявлення про те, що поряд зі ризик-менеджментом існує ще й повна визначеність і повна невизначеність. Але у 2023 році у на Першому чемпіонаті світу з економіки було спростоване існування взагалі повної визначеності і повної невизначеності.

А ще раніше був проведений об'єктивний, уважний й неупереджений аналіз важливих аспектів ризик-менеджменту [1]. У результаті були визначені не тільки його переваги, але й недоліки. Так, вже у самому першому визначенні сенсу ризик-менеджменту було відсутнє головне – ризик-менеджмент трактувався не як одна зі багатьох форм, видів менеджменту, а таким чином: «...вперше термін «ризик-менеджмент» зустрічається в американському економічному виданні «Harvard Business Review» у 1956 році, як мінімізація збитків». Тобто, вже з самого початку ризик-менеджмент обмежується тільки економічним змістом, фактично ототожнюється, обмежується ризик-економікою.

Але це суперечить тому, що ризик-менеджмент, як й будь-яка інша форма менеджменту, не зводиться до економіки: будь-який менеджмент обов'язкове включає три складові: економіку, інженерію і адміністрацію (керівництво персоналом). Тому й ризик-менеджмент зобов'язаний теж і відповідне включати три форми ризик-менеджменту, а саме: ризик- економіку, ризик-інженерію і ризик-адміністрацію.

Це було підтверджено у [1], і проблема визначення істинного сенсу ризик-менеджменту була успішно вирішена. Однак, подальший аналіз і практика ризик-менеджменту визначила нову важливу і актуальну проблему – питання про зв'язок ризик-менеджменту й ризик-управління. Це питання досі навіть не ставилося. Постановка і вирішення цієї проблеми й стало *метою* даної доповіді.

При цьому, перш за все, необхідне акцентувати увагу на основну причину відсутності інтересу до цього – нерозуміння нетотожності *менеджменту і управління*, що автоматичне веде до помилкового ототожнення ризик-менеджменту і ризик-управління.

Основні аспекти управління уточнені автором ще у [2]. Тому необхідне нагадати про основну відмінність менеджменту і управління: управління ширше ніж менеджмент, – управління включає крім менеджменту ще і виробництво. Й дійсне менеджер організує виробництво. Але безпосередньо

виробництвом займається тільки робочий. Робочий виконує прийняте менеджером рішення. Робочий – це не менеджер. Але робочий, теж як й менеджер, управляє; але якщо менеджер управляє людьми, персоналом, то предметом управління робочого є верстати, машини, механізми тощо. Тобто, управління пронизує не тільки увесь менеджмент, а також й все виробництво.

Отже, відсіля слідує важливий висновок: ризик-управління включає два елементи: ризик-менеджмент і ризик-виробництво. Тому й теорія, і практика ризик-менеджменту зобов'язані бути доповнені ризик-виробництвом, тобто, ризик-менеджмент необхідне використовувати як частину більш широкого поняття, яким є ризик-управління. Конкретне і детально ризик-управління включає: ризик-економіку; ризик-інженерію; ризик-адміністрацію, ризик-виробництво.

Автори вважають, що такий висновок веде ще й до такого позитивного наслідку. Перехід від ризик-менеджменту до ризик-управління приведе до встановлення найбільш правильного і одного, єдиного критерію класифікації, поділення на види ризиків. Справа в тому, що досі існує просто фантастична множина критеріїв класифікації ризиків [3]. На думку авторів доповіді у дійсності необхідне додержуватися, перш за все, одного, але головного й вже обґрунтованого в [3] критерію такої класифікації – це критерій *професійної* класифікації ризиків. А він наочно впливає зі існування трьох основних професій менеджменту: економістів, інженерів, адміністраторів. Тому, згідно з цієї логіки, всі ризики ризик-управління необхідне поділити по професійному признаку, критерію, тобто, відповідне на економічні, інженерні, адміністративні і виробничі.

Лише це вже значно підвищить ефективність управління підприємством в умова ризиків. Тому що, економісти глибше знають економічні ризики, інженери – інженерні ризики, адміністратори – адміністративні ризики.

Література:

1. Бабайлов В., Курденко О. Від ризик-менеджменту до ризик-економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. №46. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-46>.
2. Бабайлов В., Левченко Я., Кулай О. Розробка парадигм управління. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету*. 2022. №28. С. 71-78.
3. Бабайлов В., Дмитрієва О. Ризик-інженерія і ризик-виробництво як управління в умовах інженерних і виробничих ризиків. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету*. 2023. №30. <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2023.30.204>